

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 338/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 2 T 170/2012 zo 4. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2019 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 170/2012 zo 4. apríla 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu sťažnosti a obsahu napadnutého rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 T 170/2012 zo 4. apríla 2016 vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatne odsúdený pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona, pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona, § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, § 127 ods. 12 Trestného zákona a pre prečin ohrozovania pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľovi bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov, bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a bol mu uložený trest zákazu viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke na dobu 30 mesiacov. Bol mu tiež uložený ochranný dohľad v trvaní 3 rokov a ochranné ústavné protitoxikomanické liečenie. Ako z napadnutého rozsudku vyplýva, obžalovaní, ktorých bolo v trestnej veci sťažovateľa viac, sa po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní výslovne vzdali práva na podanie odvolania.

3. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že mu bol vymeraný neprimeraný a neproporcionálny trest, a preto okresný súd podľa neho rozhodol arbitrárne, svojvoľne a sťažovateľovi bolo zmarené „právo na riadny súdny prieskum“. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd v tej istej veci odsúdil obžalovanú [REDAKOVANÉ] len na 5 rokov a 6 mesiacov, aj keď v jej veci išlo o horší „po sebe 2x obzvlášť závažný zločin“. Sťažovateľ, ktorý je podľa vlastného tvrdenia len „užívateľom“, dostal 10 rokov, len preto, že sa „musel vzdať práva na odvolanie, inak podľa slov prokurátora môžem rátať 13 rokov do III. NVS“.

4. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že okresný súd nepostupoval zákonným ani ústavne akceptovateľným spôsobom, keď recidivistke za 2x obzvlášť závažný zločin uložil

„*len smiešny trest*“ bez ochranného dohľadu. Sťažovateľ uvádza, že „*Manipulátorka z tohto prípadu vyšla najlepšie*“, a domnieva sa, že súd mal v oboch prípadoch rozhodnúť o uložení rovnakého trestu odňatia slobody.

5. Sťažovateľ v sťažnosti ako „*nemajetný*“ žiada ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože nemá žiadne zdroje na zaplatenie advokáta.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej náležom takto rozhodol:

„Ústavný súd konštatuje, že základné práva v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru porušené bolo.

Rozsudok OS Levice sp. zn.: 2T 170/2012 zo 04.04.2016 zrušuje v celom rozsahu a vec sa vracia na ďalšie konanie v zmysle nálezu ÚS SR č.k. III. ÚS 192/06 z 3. nov. 2006. Rozsudok OS Levice nezodpovedá zásadám spravodlivého súdneho konania a nezodpovedá ani smernici EP a Rady EÚ 2016/343 z 9. marca 2016 L.65, ktorá pre čl. 288 Lisabonská zmluva je právne záväzná.“

7. Vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 bola vec pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. b) bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Ivan Fiačan a Mojmír Mamojka.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi,

začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

16. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru rozsudkom okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ

právoplatne odsúdený pre viacero trestných činov a bol mu okrem iných ochranných opatrení uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov. Sťažovateľ sa domnieva, že uložený trest je neprimeraný, nezákonný a v porovnaní s ďalšou spoluobžalovanou aj nespravodlivý.

17. Z ustanovenia § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú jeho majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Všetky tri uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne.

Ak po preskúmaní obsahu sťažnosti dospeje ústavný súd k záveru, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu, sťažnosť nie je prípustná, je podaná oneskorene alebo zistí, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti a nie je splnený jeden z predpokladov na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. V takom prípade nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

18. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa sťažnosť vykazovala viaceré nedostatky obsahových náležitostí, avšak ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, keďže obsahovo bola sťažnosť do tej miery zrozumiteľná, aby umožnila ústavnému súdu realizovať ústavný prieskum (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

19. V nadväznosti na citované ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

20. Ústavný súd požiadal o súčinnosť okresný súd a z jeho odpovede doručenej ústavnému súdu 1. júla 2019 zistil, že napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 2 T 170/2012 zo 4. apríla 2016 nadobudol právoplatnosť 5. apríla 2016. Z obsahu napadnutého rozsudku zároveň vyplýva, že sťažovateľ bol ako obžalovaný prítomný pri vyhlásení rozsudku a výslovne sa vzdal práva na podanie odvolania, čo v sťažnosti aj sám uviedol. Sťažovateľ následne podal proti rozsudku okresného súdu dovolanie, ktoré však bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 78/2017 z 23. novembra 2017 odmietnuté bez preskúmania veci, keďže sťažovateľ nevyužil možnosť podať proti napadnutému rozsudku odvolanie a nesplnil tak jednu z podmienok dovolania. Sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 13. februára 2019, teda celkom zjavne po zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehote ako vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu zo 4. apríla 2016, tak aj vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z 23. novembra 2017, ktoré navyše sťažovateľ v sťažnosti vôbec neoznačil.

21. Sťažovateľ v sťažnosti ako prílohu uvádza aj list Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. 45362/2018/61/381 z 11. decembra 2018, ktorý bol sťažovateľovi doručený 18. decembra 2018. Sťažovateľ túto prílohu k sťažnosti nepriložil, v sťažnosti sa k listu nevyjadruje, neuviedol ho ani v petite svojej ústavnej sťažnosti. V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že dopytom na ministerstve zistil, že uvedeným listom bol odložený podnet sťažovateľa, ktorý adresoval ministerstvu a ktorým sa domáhal podania dovolania, keďže bol presvedčený, že mu bol uložený neprímeraný trest a súd mal podľa neho zväžiť mimoriadne zníženie trestu.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nie je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ústavný súd považuje za potrebné *obiter dictum* dodať, že ak sa sťažovateľ domnieval, že počítanie zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozsudku okresného súdu možno počítat' od doručenia listu ministerstva, nie je tomu tak.

V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu totiž mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky

nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné (napr. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07). Podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku nie je riadnym ani mimoriadnym opravným prostriedkom a z hľadiska trestného procesného práva ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či na základe podnetu strany v konaní alebo na základe iného podnetu podá alebo nepodá dovolanie (táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (m. m. I. ÚS 585/2012, II. ÚS 268/2012, IV. ÚS 471/2011, III. ÚS 435/2010, III. ÚS 214/2010). Vzhľadom na uvedené nemohla byť lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku okresného súdu zachovaná.

Dovolanie ministra spravodlivosti nie je pre účastníka (stranu súdneho konania) právne nárokovateľným opravným prostriedkom, a teda ani iným účinným prostriedkom, ktorým by sa sťažovateľ mohol domáhať ochrany svojich práv pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (m. m. III. ÚS 18/2019, I. ÚS 88/2018).

23. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

24. Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, vo veci sťažovateľa nie je splnená jedna z podmienok upravená v ustanovení § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Po preskúmaní sťažnostných námietok sťažovateľa dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť ako oneskorene podanú, a teda v prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ústavný súd uzatvára, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

25. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2019